

การควบคุมและฝึกชั่งตวงหาในคดีอาญา

พันตำรวจตรี ชัมรงค์ วงศ์แบน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะนิติศาสตร์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย

ภาคนิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-978-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016375

110307035

Detention of the Offender in Criminal Case

Police Major Thamrong Vongpan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-978-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา (รวม)

การควบคุมและฝึกซ้อมผู้ต้องหาในคดีอาญา

พ.ศ.ศ. ชัมรงค์ วงศ์แป้น

นิติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัชนะชีวะกุล

รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชย์)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(พล.ต.ศ. สุวันชัย ใจหาญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์เข้มชัย จุติวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัชนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญ)

พ.ศ.ศ. อัมรงค์ วงศ์แมน : การควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในคดีอาญา (Detention of the Offender in Criminal Case), อ.ที่ปรึกษา ผศ.มูรธา วัฒนชะวีระกุล และ รศ.ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ 232 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายจะวิเคราะห์ถึงปัญหาในด้านข้อกฎหมายและทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการควบคุมและขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนที่เป็นอยู่ในประเทศไทย โดยการศึกษาถึงความเป็นมาในด้านของกฎหมายไทย และศึกษาถึงหลักกฎหมายของบางประเทศซึ่งได้พบข้อที่จะเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของไทยบางประการ เช่น จะต้องกำหนดเงื่อนไขในการควบคุมและขังให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การจะควบคุมบุคคลไว้ในระหว่างการสอบสวนจะมีได้ในกรณีใดบ้าง และจะต้องมีการควบคุมการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนในการควบคุมและฝากขัง เพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจที่มีอยู่ไปในทางที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลโดยมิชอบ

ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นนี้ จะช่วยให้การดำเนินการกระบวนการพิจารณาทางอาญาของรัฐให้มีประสิทธิภาพและได้รับความเชื่อถือจากประชาชนโดยทั่วไป ทั้งจะเป็นการเพิ่มมาตรการในอันที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระหว่างการดำเนินการทางคดีในชั้นสอบสวนมากยิ่งขึ้น โดยจะไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจรัฐแต่อย่างใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติศ ..... W.M.M.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

Police Major Thamrong Vongpan : Detention of the Offender in Criminal Case.
Thesis Advisor : Assis. Prof. Muratha Vathanachevakul and Assoc. Prof.
Paitoon Kongsomboon, 232 pp.

This dissertation is a study, the legal aspects of this practice of pre-trial confinement. It proceeds by studying the history of Thai Law and comparing Thai Law with the relevant laws of other countries, which may offer useful models for future adaptation by Thai Law. It suggests that the rules and conditions for holding prisoners during investigation need clarification, and that additional checks are needed to prevent possible abuse of power by officers of the law.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา .....2532.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พ.ต.ต. อัมรงค์ วงษ์แผ่นดิน : การควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในคดีอาญา (Detention of the offender in Criminal Case), อ.ทวีรักษา : ศศ.มูรธา วัชนะชีวะกุล และ รศ.ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์, ๕16 หน้า : ISBN

แม้ว่าการควบคุมและขังผู้ต้องหาจะเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลชั้นแรก กล่าวคือ เมื่อพนักงานสอบสวนใดแจ้งขอหาต่อผู้ถูกจับว่าเขาถูกหาว่ากระทำความผิดแล้ว ผู้ถูกจับก็เป็นผู้ต้องหาตามกฎหมาย โดยบทบัญญัติของกฎหมายพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สถานีตำรวจหรือยื่นคำร้องขอศาลเพื่อให้ขังผู้ต้องหาไว้ที่เรือนจำได้ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนผู้ต้องหาฟ้องลงโทษในกรณีที่มีการสั่งฟ้องคดีนั้น เพราะถ้าในระหว่างสอบสวนปล่อยผู้ต้องหาไปแล้ว ต่อมาจะมีการสั่งฟ้องคดีดังกล่าว ก็ไม่ว่าจะไต่สวนผู้ต้องหาฟ้องเพื่อลงโทษหรือไม่ กฎหมายจึงยอมให้มีการจำกัดเสรีภาพผู้ต้องหาไว้ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไป

อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวนนี้ กฎหมายไม่ต้องการให้มีการควบคุมหรือขังผู้ต้องหาไว้นานเกินความจำเป็น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกฎหมายเร่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเร็ว ดังนั้น การควบคุมหรือขังผู้ต้องหาจึงต้องมีเหตุผลที่สมควรด้วย เหตุผลหรือความจำเป็นของพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้จึงแสดงให้เห็นเป็นระยะว่าใดกระทำการอย่างไรกับคดีนั้นบ้าง การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เฉย ๆ โดยไม่ทำอะไรเลยย่อมเป็นการไม่สมควรตามกฎหมาย

การที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลเป็นผู้ออกหมายขังผู้ต้องหา ก็เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบว่าการขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนนี้มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด หากไม่จำเป็นศาลก็จะไม่อนุญาต และกฎหมายให้ศาลอนุญาตเป็นระยะเวลาตามความจำเป็นที่จะต้องขังผู้ต้องหาไว้เพียงน้อยมากน้อยเพียงใด แต่เนื่องจากการสอบสวนอยู่ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนโดยตลอด คำร้องที่พนักงานสอบสวนยื่นต่อศาลขอฝากขังก็มักมีเหตุผลเพียงว่ายังสอบสวนพยานไม่เสร็จสิ้นเท่านั้น และจะให้ศาลไต่สวนโดยละเอียดก็เป็นเรื่องลำบาก ในทางปฏิบัติศาลจะใช้วิธีถามฝ่ายผู้ต้องหาว่า จะคัดค้านคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนหรือไม่ และฝ่ายผู้ต้องหาไม่ทราบว่า พนักงานสอบสวนมีเหตุจำเป็นจริงหรือไม่ และส่วนใหญ่ผู้ต้องหาไม่ทราบว่าคดีมีสิทธิในคดีอาญาอย่างไรบ้าง จึงมักไม่คัดค้าน และศาลก็จะอนุญาตตามคำขอของพนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์บุรุษ วัชนะชีวะกุล และ
รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำ
แก่ผู้เขียนตั้งแต่เริ่มตนในการทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ตลอดมาจนกระทั่งเขียนวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จทันตามกำหนดเวลา

สำหรับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีค่ายิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านศาสตราจารย์เวียงธรรม ลักขี หานอาจารย์
พล.ต.ท. สุวัฒน์ ใจหาญ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ เพ็ชรศิริ รองศาสตรา-
จารย์ ดร. เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์ และท่านอาจารย์เข้มชัย ชูติวงศ์ ที่ได้กรุณาเป็น
กรรมการสววิทยานิพนธ์ และให้ขอแนะนำทางทึ่งเพื่อให้วิทยานิพนธ์เกิดความถูกต้องและ
สมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฉววิไลกุล คณบดีคณะ
นิติศาสตร์ ที่ได้ให้ความสนับสนุนและห่วงใยผู้เขียนมาโดยตลอด นับแต่เริ่มเข้าศึกษาและ
เห็นชอบด้วยกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เสนอตลอดจนให้ความเมตตาช่วยประสานงานในเรื่อง
กำหนดเวลาสว ผู้เขียนจะระลึกถึงพระคุณคงกล่าวตลอดไป

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาตลอดจนเพื่อนนายตำรวจและเพื่อนทุกคนที่ให้กำลังใจ
ให้คำแนะนำ และช่วยคนควหาเอกสารและรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียน
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

พันตำรวจตรี ชัมรงค์ วงษ์แน่น

บทคัดย่อภาษาไทย.....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....

กิตติกรรมประกาศ.....

บท

1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย.....	9
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	10
1.4 วิธีการศึกษาและวิจัย.....	10
1.5 สมมติฐานในการวิจัย.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	11
2. อำนาจรัฐและความจำเป็นในการ ^{๒๒} เอาตัวผู้ต้องหาเข้ามาอยู่ใน ^{๒๒} อำนาจรัฐ.....	13
2.1 แนวความคิดที่ให้รัฐอำนาจที่จะกระทำการอันเป็นการ ^{๒๒} กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ ^{๒๒} แม้ว่าบุคคลนั้นจะยังไม่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด.....	15
2.2 จุดมุ่งหมายและความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ ^{๒๒} ในระหว่างดำเนินคดี.....	21
2.3 ความจำเป็นและบทบาทของศาลในการควบคุมตรวจสอบ ^{๒๒} การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่งานของรัฐ.....	31
3. หลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและฝากขัง ^{๒๒} ผู้ต้องหา.....	50
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการจับและการควบคุม.....	51
3.2 การควบคุมผู้ถูกกล่าวหาในระหว่างการสอบสวน.....	55

	หน้า	
3.2.1	ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา.....	55
3.2.2	ความหมายและวัตถุประสงค์ของการควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน.....	63
3.2.3	อำนาจในการควบคุมและระยะเวลาในการควบคุมของพนักงานสอบสวน.....	67
3.2.4	เงื่อนไขในการใช้อำนาจควบคุมของพนักงานสอบสวน.....	79
3.3	การฝากขัง.....	98
3.3.1	เงื่อนไขในการฝากขังและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอฝากขัง.....	101
3.3.2	ผู้อำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับผู้ต้องหา.....	111
3.3.3	บทบาทของศาลในการพิจารณาคำร้องฝากขัง..	113
3.4	การควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง.....	121
3.5	การให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมโดยวิธีการปล่อยชั่วคราว.....	134
4.	ปัญหาและข้อขัดข้อง เกี่ยวเนื่องกับการควบคุมฝากขังผู้ต้องหาในคดีอาญาและแนวทางแก้ไข.....	148
4.1	ปัญหาในเรื่องการนับระยะเวลาการควบคุม.....	148
4.2	เงื่อนไขในการขอฝากขังมีส่วนสัมพันธ์กับการแจ้งขอหาของพนักงานสอบสวน.....	156
4.3	การฝากขังในกรณีผู้ต้องหาป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล.....	162
5.	บทสรุปและขอเสนอแนะ.....	167

	หน้า
บรรณานุกรม.....	190
ภาคผนวก 1.....	195
ภาคผนวก 2.....	205
ภาคผนวก 3.....	211
ภาคผนวก 4.....	213
ภาคผนวก 5.....	215
ภาคผนวก 6.....	217
ภาคผนวก 7.....	220
ประวัติผู้เขียน.....	224

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย